

Praktijkvoorbeeld gemeente Haarlemmermeer bij Verkenning beheren omgevingsplanlocaties

Inhoud

Wijzigingsplan bodem	3
Inleiding	3
Uitgangspositie: beschikbare applicaties	3
Ontwerp wijziging omgevingsplan gemeente Haarlemmermeer 'Bodem'	3
Accountable voor werkingsgebied	4
Nakomen afspraken 'noemer' werkingsgebied	4
Metadatabestand updaten	4
Geometrie opnemen in ArcGis Pro	5
Webshare: kaart delen binnen organisatie	5
Ook een praktijksituatie delen?	6

Wijzigingsplan bodem

- Gemeente Haarlemmermeer, Thomas van Offeren, 16-1-2025
- Plansoftware: xxlInc Omgevingsdocumenten (voorheen Tercera-Go!) (xxlInc)
- CAD/GIS-software: ArcGis Pro (Esri)

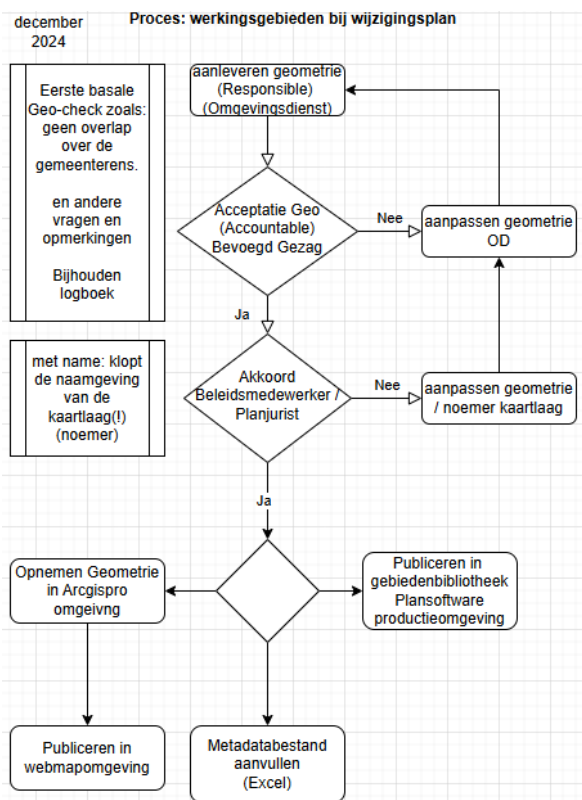
Inleiding

De eerste echte praktijkcasus waar de gemeente Haarlemmermeer mee te maken heeft, is het wijzigingsplan bodem. Voor dit plan zijn specifieke juridische regels opgesteld en specifieke werkingsgebieden vastgelegd. Dit gaat dus verder dan de 'bruidsschat overnemen' of algemene regels die gelden voor het hele ambtsgebied. In deze specifieke casus is het de omgevingsdienst die de geometrie van de werkingsgebieden aanlevert. Als bevoegd gezag hebben wij die verwerkt in de plansoftware en gepubliceerd.

Uitgangspositie: beschikbare applicaties

- De plansoftware die de gemeente gebruikt is Tercera (xxlInc).
- De GIS-software die de gemeente gebruikt is ArcGIS Pro (Esri). Met autorisatie om via 'Share' een Web-map te publiceren.
- De metadata bij het werkingsgebied wordt bijgehouden in Excel (Office 365, Microsoft).
- De data van het werkingsgebied is in shape-formaat (.shp) aangeleverd door de Omgevingsdienst.

Ontwerp wijziging omgevingsplan gemeente Haarlemmermeer 'Bodem'

De officiële naam van het project is: Ontwerp wijziging omgevingsplan gemeente Haarlemmermeer 'Bodem'. In de afbeelding is het (te) doorlopen proces schematisch weergegeven.

Vanaf het begin was het duidelijk dat de omgevingsdienst verantwoordelijk is voor de aanlevering van de geometrie die bij de vier werkingsgebieden bij deze wijziging horen. Dat is voor de rolverdeling belangrijk omdat ik als verantwoordelijke voor de werkingsgebieden binnen het omgevingsplan dan wél verantwoordelijk ben om de geometrie juist en tijdig op te nemen in de gebiedenbibliotheek van de plansoftware (in RASCI-termen: accountable), maar níét verantwoordelijk voor de inhoud van de werkingsgebieden. In Rasci-termen: responsible (zie paragraaf 3.4 Data eigenaarschap in de Position paper Data management van de gemeente Den Haag).

Deze twee rollen kunnen nogal eens door elkaar lopen wanneer de gemeentelijke

geo-specialist zowel verantwoordelijk is voor de geometrie uit het CAD/GIS-pakket, als het opnemen van die geometrie in de gebiedenbibliotheek van de plansoftware. Accountable en Responsible wil ook nog wel eens door elkaar lopen in de context van het proces en de gesprekspartners.

Zo ben ik accountable voor de geometrie in gesprek met de omgevingsdienst (OD). De OD levert geometrie aan (responsible: they did the work) en ik deed basale GIS-checks horend bij de intake/acceptatie van de aangeleverde geometrie. Zoals de controle of de geometrie niet het ambtsgebied overschrijdt. Tegelijkertijd ben ik intern, in gesprek met planjuristen, juist weer responsible voor de geometrie (responsible: I did the work to achieve the geometry). De projectleider of Coördinator Systematiek Omgevingsplan is dan weer accountable voor het hele wijzigingsplan: de juridische regels, de bijbehorende werkingsgebieden en wellicht de 'toepasbare regels' (de vragenbomen).

Accountable voor werkingsgebied

Welke taken horen bij het 'accountable' zijn voor werkingsgebieden? Nu ik de verantwoordelijkheid heb over het werkingsgebied moet ik het volgende doen:

Nakomen afspraken 'noemer' werkingsgebied

Wanneer de noemer van het werkingsgebied exact zo terugkomt in de juridische regels, dan kan via de knop "scan gebieden" in de plansoftware de juridische regel automatisch 'ge-geo-annotateerd' worden aan het gebied uit de gebiedenbibliotheek.

Dit vraagt in een vroeg stadium dus afstemming met de planjuristen: hoe zij de namen van werkingsgebieden hebben opgenomen in de juridische regels. En exact dat moet ik dan doorgeven aan de OD, zodat zij de bestandsnamen van de werkingsgebieden exact diezelfde namen kunnen meegeven.

Deze afspraak heb ik vastgelegd in een 'logboek'. Gewoon een Word-bestand in een Sharepoint-map waar ik de betreffende planjurist en geo-medewerker van de omgevingsdienst toegang toe heb gegeven.

Metadatabestand updaten

Ook hebben wij een Excel-bestand ingericht waarin we de metadata van de gepubliceerde werkingsgebieden bijhouden. Dit is afgeleid van het voorbeeld in Bijlage 2 van de Verkenning: Beheerdocumentatie omgevingsplanlocaties.

Ook hier komt de noemer exact zo terug zodat te herleiden is bij welk werkingsgebied de metadata hoort.

Geometrie opnemen in ArcGis Pro

Wij kiezen er ook voor om de geometrieën op te nemen in een centraal Arcgis PRO-project binnen de Citrix-omgeving van de gemeente. Dus niet lokaal op de eigen pc! Zo kan mijn achtervang ook bij de bestanden. Arcgis Pro wordt gebruikt om de eerste basale GIS-checks uit te voeren. Zoals overschrijding van de grenzen van het ambtsgebied en vergelijkingen met andere datasets. Dit specifieke voorbeeld ging over 'graven in de bodem'. Dan is het vreemd als het werkingsgebied over een brug (BGT-object) of water is gesitueerd. Als 'accountable' plaats ik daar vragen over in een gedeeld Word-bestand met de Omgevingsdienst waarop de 'responsible'-medewerker van de OD daar een verklaring voor kan geven.

Bovenstaande kan ook met het open-source Qgis. Maar Qgis is bij ons niet binnen Citrix beschikbaar. Met het oog op de continuïteit is het wel een vereiste dat de software beschikbaar is voor de medewerker binnen Citrix.

Omdat we voorzien dat het in de toekomst mogelijk is dat een nieuw werkingsgebied geen overlap, of juist wel overlap, heeft, of exact moet aansluiten op bestaande werkingsgebieden, kiezen we voor een algemeen ArcGIS Pro-project waar alle gepubliceerde werkingsgebieden in staan.

Webshare: kaart delen binnen organisatie

Een belangrijke functionaliteit binnen Arcgis Pro is dat vanuit deze applicatie een web-map van het werkingsgebied gepubliceerd kan worden om te delen binnen de organisatie (en daarbuiten, als de autorisatie daarvoor gegeven wordt). Dit is nodig zodat het werkingsgebied als digitale bijlage bij het wijzigingsbesluit gevoegd kan worden. Voorheen werkte de organisatie altijd met pdf-bestanden als kaartbijlage bij een besluit. Het liefst werd de hele gemeente dan op 1 A4 afgebeeld waardoor het totaal onduidelijk is wat nu precies wel en wat niet bij het werkingsgebied hoort. Wanneer een acceptabele schaal van 1:1.000 wordt gehanteerd, zou het in dit geval neerkomen op 1500+ pagina's bijlage. Een andere optie was 4 sets van 25 A3-formaat bijlagen om per woonplaats de geometrie van het werkingsgebied af te beelden. Dat gaat dan dus ook zeer ten koste van de schaal en daarmee de zichtbaarheid waar de grens nu precies loopt.

Daarom is nu gekozen voor de Web-map functionaliteit binnen Arcgis Pro. Zo kan het bestuur op de link klikken en opent een kaartviewer waarop heel ver ingezoomd kan worden. Bij wijze van spreken: om te zien over welke stoeptegel de grens van het werkingsgebied exact loopt.

Het probleem dat zich nu wel voordient is: hoe borgen we de data-integriteit? Hoe weten we dat de data die als link bij het besluit is gevoegd (exact) hetzelfde is als de data die is opgenomen in de gebiedenbibliotheek van de plansoftware die vervolgens wordt doorgezet naar de LV-DSO?

Het eerlijke antwoord is dat dat onbekend is. Al is het maar omdat het niet na te gaan is welke conversieslagen gemaakt worden tussen aanbieden van het bestand aan de plansoftware en wat 'de computer' dan 'onderwater' doet bij het verwerken ervan. Dus ook als hetzelfde bestand aan beide systemen wordt aangeboden, kán er "onderwater" een andere geometrie uitkomen. Denk aan afrondingsverschillen van zoveel decimalen achter de komma en het 'stroken van bogen'.

Tegelijkertijd: het alternatief is om te blijven werken met pdf-bestanden en dat voorkomt dit probleem niet. Wellicht is dan zelfs nog minder goed na te gaan of hetzelfde bestand is aangeboden bij het besluit en bij de plansoftware.

Ook een praktijksituatie delen?

Wilt u een praktijksituatie van uw gemeente delen? We ontvangen ze graag via omgevingswet@vng.nl.

De praktijkvoorbeelden zijn bedoeld om ervaringen te delen en om eventueel als inspiratie te gebruiken. Ze zijn niet bedoeld om een voorkeur voor werkwijzen en inrichting te verwoorden. Elke beschrijving geeft de inzichten van die gemeente weer en valt onder haar verantwoordelijkheid.

**Vereniging van
Nederlandse Gemeenten**

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag
+31 70 373 83 93

info@vng.nl

juni 2025